

BATERALABS-EN OARSOALDEKO ESKUALDEKO 1. SAIOAREN AKTA

Data: 2026ko martxoaren 23a

Lekua: Xenpelar Kalea 3, Reina Aretoa, Errenteria

1. Ekitaldiaren helburua

Ekitaldiaren helburua Oarsoaldean herritarren laborategia hastea izan zen, lurraldeko erronka klimatikoak identifikatzeko eta gizarte eragileen, herritarren eta erakundeetako ordezkarien ekarpenak jasotzeko.

Saioak bi helburu izan zituen: batetik, klima-aldaketari eta horrek lurraldean duen eraginari buruzko informazioa eta datuak aurkeztea; eta, bestetik, parte-hartzaileek hainbat arlotan atzemandako klima-erronka nagusiak identifikatzea, hala nola mugikortasunean, hondakinetan, energian, turismo-presioan edo hiriko ingurumen-kalitatean.

2. Ekitaldiaren garapena

2.1 Blokeen garapena

Jarraian, ekitaldiaren blokeak, esku hartzeko benetako denborak eta arduradunak zehazten dira:

1. Ongi etorri instituzionala (5 min)

- **Arduraduna:** José Ignacio Asensio, Gipuzkoako Foru Aldundiko Iraunkortasun diputatua eta Yolanda Martin, Errenteriako Udaleko ingurumen zinegotzia.
- **Deskribapena:** Naturklimak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak irekiera eta ongietorri hitzak egingo dizkiete bertaratuei. Proiektuak herritarren benetako partaidetzarako foro gisa duen garrantzia, klima-aldaketak eguneroko bizitzan duen

eragin zuzena eta Oarsoaldean izan dezakeen eragina azpimarratu zituen. Eskualde bakoitzera egokitutako politiken beharra azpimarratu zuen, oinarri zientifikoarekin eta herritarren eta administrazioen arteko lankidetzarekin.

2. Testuinguru klimatikoaren aurkezpena (25 min)

- **Arduraduna:** Xabier Esteban, Naturklimaren zuzendaria, eta Dorleta Oruetxeberria, Naturklima Behatokiaren koordinatzailea
- **Deskribapena:** Oarsoaldeko klima-aldaketa propioaren eraginari buruzko datuen eta informazio zientifikoaren erakusketa.

3. Parte-hartze prozesuaren aurkezpena (10min)

- **Arduraduna:** Xabi Murua, Osoigo-ko zuzendaria.
- **Deskribapena:** Parte-hartze prozesuaren azalpena, hiru saio dituela adieraziz: klima-erronkak identifikatzea, proposamenak egitea eta amaierako proiektua aurkeztea. Saioaren dinamikaren azalpen zehatza: erronkak identifikatzeko erabiliko liratekeen helburu espezifikoak eta dinamikak. Ordezkarri publikoen eta eskualdeko agentzien parte-hartze aktiboaren garrantzia nabarmendu zen, prozesuaren ordezkagarritasuna eta eraginkortasuna bermatzeko eta Bateralabs.eus-en online parte hartzeko aukera bermatzeko.

3. Parte-hartze dinamika (50 min)

Dinamika lan-mahaien bidez garatu zen. Mahai horietan, parte-hartzaileek lurraldeko klima-erronkak identifikatu zituzten, post its -ak erabiliz eta taldean eztabaidatuz. Ondoren, mahai bakoitzak identifikatutako ideia nagusiak partekatu zituen osoko bilkuran. Herritarren laborategiaren saioan, taldeetan lan egin zen Oarsoaldeko jasangarritasunarekin lotutako lehentasunezko arazoak eta erronkak identifikatzeko, eta

arreta berezia jarri zitzaien etxebizitzetako trantsizio energetikoari, lan-mugikortasunari, basoen eta itsasertzaren kudeaketari eta uholdeei.

Horretarako, eskualdeko mapa bat landu zen, eta mapa horren gainean tokiko erronkak identifikatu eta kokatu ziren, mapan honako hau adieraziz:

Jarraian, lan-mahai bakoitzak egindako ekarpen nagusiak jasotzen dira:

4. Ekarpen nagusiak mahai bakoitzeko

Lan mahaia 1 – Bozeramailea: Iñaki Alsa

Talde honetan, alde batetik, itsasoaren eta, oro har, uraren mailaren igoera eta ibaien uholdeak bezalako problematikak jarri ziren adibide gisa. Itsas mailaren gorakadak Donibane eta beste hainbat eremuri eragiten die; uholdeek, berriz, Larzabal eta bere inguruak jotzen dituzte.

Mugikortasunari dagokionez, garrantzitsua litzateke bidegorriak (bidegorriak) hobeto lotuta egotea Trintxerpe, San Pedro eta industrialdeen artean, lanera joateko bizikletaren erabilera sustatuz eta mugikortasun iraunkorragoa sustatuz. Horretarako, komenigarria litzateke, halaber, bizikleta utzi eta etxera erraz itzultzeko aparkaleku seguruak izatea.

Bestalde, eraikuntza berrietan, batez ere etxebizitzetan, gutxieneko potentzia duten plaka fotovoltaikoak instalatzera behartzen duen araudi bat ezarri beharko litzateke, etxebizitzek beren energia propioa sor dezaten eta CO₂ emisioak murriztu daitezten. Era berean, energia-komunitateak bultza litezke, neurri horiek baliatuz eta eraikinen birgaitzea erabiliz, hotzaren eta beroaren aurkako isolamendua hobetzeko. Azkenik, hirietan funtsezkoa izango litzateke itzala duten espazio gehiago sortzea hiriguneetan gunee freskoak mantentzeko, aire girotuaren bila merkataritza-guneetara joateko beharra saihestuz.

Hauek dira jasotako oharra:

- Eraikin berrietan energia fotovoltaikoa bultzatzea.
- Itsas mailaren igoera, Pasaia-Donibane.
- Uholdeek itsasoko ura gatzgabetzeak arrantzan eragindako ondorioak.
- Uholdeak hiriguneetan: Arzabal eta erdigunea.
- Fondarea eta urak har ditzakeen beste eremu batzuk.
- Oiartzun ibaia garbitzea.
- Babesleku klimatikoak.
- Haurrentzako eremuen estaldura.
- Mendiak garbitzea.
- San Markos susperregi taldea
- Bidegorriak indartzea. Herrerako tren-geltokia Pasai San Pedroraino iristea. Bidegorri segurua!
- Trafiko astuna kaleetan.
- Pasaia eta Jaizkibelgo basoen eta itsasertzaren kudeaketa eta kudeaketa.
- Oiartzun ibaiaren hobetzea.
- Falatuak izaten ari diren eremuak... Susperregui.
- Hiri-itzaleko eremuak/zuhaitzak handitzea.
- Habien ekosistema bermatzea.

- Garraio publikoa: hiri-autobusen ordutegiak luzatzea Larzabal eta Agustinas auzoetan.
- Hiri-autobusetik poligonoetara joateko maiztasuna handitzea.
- Disuasio-aparkalekua.
- Lan-mugikortasuna: poligonoetarako autobusak zentrorra.

Lan-mahaia 2 – Bozeramailea: Xabier Sesma

Lan-mahai horretan nabarmendu zen, alde batetik, uholdeak direla erronka nagusietako bat, batez ere itsas mailari eta paisaiari lotutakoak. Beste erronka garrantzitsu bat da hezkuntza-arloan sentsibilizazio falta dagoela arazo horien inguruan.

Mugikortasunari dagokionez, garraio astunarekin eta industria-jarduerarekin lotutako zailtasunak daude, eta horri, eskualdearen berezitasun gisa, badiaren barruko mugikortasunaren galera gehitu behar zaio. Hori dela eta, askoz kilometro gehiago egin behar dira zeharkatu ahal izateko. Azkenik, bero-boladak eta berdeguneen eskasia ere nabarmentzen dira, berdegune eta aterpe klimatiko nahikorik ez dagoela azpimarratuz.

Hauek dira jasotako oharrak:

- Mugikortasuna: industria lotzen duten trafiko astunak saihestea.
- Klima-aldaketarekin lotutako hezkuntza/sentsibilizazioa.
- Uholdeak: itsas maila.
- Biodibertsitatearen galera, landa-eremuarekin eta nekazaritzarekin lotuta.
- Berdeguneen eza.
- Uholdeak San Pedron.
- Kamioien trafikoa.
- Ingurumen-hezkuntza eta herritarren sentsibilizazioa.
- Pasai Donibaneko saneamendua.
- Bidegorri-sarea ikastetxeetara eramatea.
- Mugikortasun-arazoa Oiartzun-Pasaian eta eskualdeetan (Pasaia barne).

Lan-mahaia 3- Bozeramailea: David Candelario

Talde horretan aipatu zen, alde batetik, babesleku klimatikoak, hala nola itzalguneak eta plazak, gero eta beharrezkoagoak direla, azken urteotan sortutako espazio askok itzal txikia dutelako eta leku deserosoak bihurtu direlako. Bestalde, itsas mailaren neurketaren aldaketak San Pedro eta Donibane bezalako eremuei eragiten die bereziki, eta kalte handienak jasan dituzten eremuetako batzuk dira. Era berean, kezkarria da baso-masen mantentze-lanen murrizketa; izan ere, leku askotan utzi egin zaie nekazaritzako eta zaintzako lanei, eta horrek sute-arriskua areagotzen du, kudeatu gabeko eremu asko baitaude.

Energiari dagokionez, bai eraikinak bai mugikortasuna erronka garrantzitsuak dira. Adibidez, etxe berean auto bat baino gehiago egoteak energia-kontsumo handia dakar. Ildo horretan, funtsezkoa da eraikin berrietan eta lehendik daudenetan jarduketak sustatzea, energia-kontsumoa ahalik eta gehien murrizteko. Gainera, itsasoko uraren gazitasuna aldatzeak ere eragina du lehen sektorean. Azkenik, uholdeak hainbat modutan ager daitezke eta lurraldeko hainbat puntutan izan dezakete eragina.

Hauek dira jasotako oharrak:

- hiriguneak zaintzea eta birgaitzea.
- Garraio elektriko gehiago isuriak saihesteko.
- Itsasoko ura gehitzea: arrantzaren gaineko eragina.
- Kaputxino auzoan zuhaitzak erortzeko prebentzioa eta arreta, eta hegaztien babesa.
- Aterpe klimatikoak hiri-eremuan.
- Zuhaitzei, zuhaitzei, berdeguneei eta abarri dagokienez, dena oso lehor eta axolagabe dago.
- Energia-komunitateen eraketan sakontzea.
- Uholdeak ikastetxean (P.Fueros).
- Uholdeen prebentzioa Oyárzun ibaian.
- Baso-kudeaketa eta suteen prebentzioa.
- San Pedro eta Donibane urpean geratzea: itsas mailaren igoera.
- Baso-suteak prebenitzeko neurriak.
- Arreta berezia jartzen dut horietatik kanpora ateratzen dituzten edukiontzi eta zaborretan.
- Energetikoki eraginkorrak diren eraikinak.

Lan-mahaia 4- Bozeramailea: Jon Gil

Talde honetan, alde batetik, azpimarratu zen baso-garbiketa funtsezkoa dela egoera onean dauden basoak bermatzeko, suteen aurkako prebentzio-neurri gisa. Halaber, funtsezkoa da ingurune urtarra garbitzea eta hesi natural hori babestea, hondakinak iristea saihesteko. Mugikortasunari dagokionez, beharrezkoa da Pasaiako lau auzoen eta industrialdeen arteko lotura hobetzea, neurri zehatzak proposatuz, hala nola trafiko-eremu gatazkatsuenak saihestea eta garraio publikoa anezken bidez hurbiltzea.

Bestalde, urpean gera daitezkeen eremuek eta arrisku-espazioek plangintza egokia izan behar dute, narriadurari aurrea hartzeko eta inpaktuak minimizatzeko. Energiaren arloan, garrantzitsua da energia-komunitateak bultzatzea, arazo horri irtenbidea emateko energia mantentzea eta sortzea sustatuz. Azkenik, alderdi askotan adostasuna badago ere maila globalean, erronka nagusia ideia horiek auzoko eremu zehatzera eramatea da, han zailagoa baita ideia horiek praktikan jartzea.

Hauek dira jasotako oharrak:

- Urpean gera daitezkeen eremuak identifikatzea eta seinaleztatzea.
- Baso-garbiketa Listorretako parkean.
- Baso-garbiketa Jaizkibelgo eremuan.
- Parke fotoboltaikoa handitzea dentsitate handiko auzoetan: Beraun.
- Uretako hesia hondakinetatik babestea.
- Zuhaitzak landatzea sustatzea, urak lur-jausiak eta lur-galerak eragin ez ditzen.
- Puntako orduetan auto-ilara ugari Aragua eta Larzabal inguruan.
- Trena industria-guneetara, autobusetara eta anezketara hurbiltzea.
- Aparkatzeko arazoak Pasaietan.
- Tokiko turismoa, eskualdearen eragina.
- Bidaiarien garraioa (Pasaiako badia).
- Oiartzun errota ibaiaren eta inguruaren arteko hondo-errekastoa garbitzea.
- Ibaiak garbitzea edo sortzea, ura errazago itzul dadin.

5. Identifikatutako erronken laburpena:

Saioan zehar hautemandako erronka nagusiak eremu hauetan taldeka daitezke:

- **Egoitza-trantsizio energetikoa**
 - Ibilgailu elektrikoak sustatzea.
 - Garraio publikoa eta bidegorri-sarea hobetzea.
- **Lan-mugikortasuna**
 - Industrialdeetako konexioa hobetzea, ibilgailu pribatua saihesteko.
 - Irisgarritasun txikiagoko eremuetarako garraio publikoa handitzea.
- **Basoaren eta itsasertzaren kudeaketa**
 - Berdeguneak eta itzala duten eremuak handitzea.
 - Itsasertzaren eragina itsas mailaren igoeran eta uholdeetan, bereziki San Pedron eta Donibanen; horrek kostaldea hobeto kudeatzea eskatzen du.
- **Uholdeak**
 - Uholde-arriskua itsas maila igotzeagatik.
 - Urpean gera daitezkeen eremuak identifikatzeko beharra.

BERTARATUTAKOAK:

Guztira, 23 lagun joan ziren Oarsoaldeko saiora.

Dagokion erakundea/agentzia:

- Lezoko Udala
- MATER
- Errenteriako Udala.
- Don Basco CIFP
- Oarsoaldea Garapen Agentzia
- Allerru K.E
- ALBAOLA
- Gurutze Gorria
- Portuatua Pasaia Autoritatea
- Pasaiko Udala.
- Ekintza Bizi Berria
- Errenteria zentroa
- Zaria Koru Eskola
- Ekintza Bide
- CIFP Blas de Lezo
- CIFP Don Basco
- PSE-EE